

แ ก้ ว ม ณี ไ ม่ มี ห ม อ ง

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

หากคนพวกอื่นจะฟังกล่าวติเรา ติพระธรรม ติพระสงฆ์ก็ตาม

เธอทั้งหลายไม่ควรอาฆาต

ไม่ควรโทมนัสน้อยใจ

ไม่ควรแค่นใจในคนเหล่านั้น

แก้วมณีไม่มีหมอง

๑๒๑

ในยุคที่คนมีคุณธรรมน้อยลง ทำให้สิ่งแวดล้อมที่ดีต้องเสื่อมลงตามไปด้วย แต่ถึงแม้เราจะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี คนส่วนใหญ่ไม่มีศีล ใช้ว่าเราจะต้องไม่มีศีลตามไปด้วย ธรรมดา อ้อยแม้ถูกหีบย่อมไม่ทิ้งรสหวาน บัณฑิตแม้ถูกบีบคั้นกดดัน ย่อมยังคงรักษาคุณความดีไว้ได้เสมอ เพราะบัณฑิตมีเป้าหมายชีวิตที่ถูกต้อง มีมโนปณิธานที่แน่วแน่ มีอุดมการณ์ที่มั่นคง ไม่แปรเปลี่ยนไปตามลมปากใคร ใครจะมาลั่นกลอนคุณธรรม ไม่ได้ ไม่ว่าจะถูกตำว่า กลั่นแกล้ง รังแก ใส่ร้ายป้ายสีอย่างไร คุณธรรมก็ตาม ยังคงประกอบด้วยเมตตาและขันติธรรม ไม่รู้ไม่เห็น ทำแต่ความดีเรื่อยไป นี่คือจุดยืนของบัณฑิตที่ฝึกใจมาแล้ว การฝึกใจให้หยุดนิ่งจะทำให้เราเป็นคนหนักแน่นมั่นคงไม่หวั่นไหวไปตามโลกธรรมที่ผันผวน เพราะฉะนั้นให้หมั่นฝึกใจให้หยุดนิ่งกันทุกคน

มีวาระแห่งพุทโธวาทโน พรหมชาลสูตร ความว่า

“มมํ วา ภิกขเว ปเร อวณฺณํ ภาเสยฺยํ ธมฺมสฺส วา
อวณฺณํ ภาเสยฺยํ สงฺฆสฺส วา อวณฺณํ ภาเสยฺยํ ตตฺตร ตุมฺहेหิ
น อาฆาโต น อปฺจโย น เจตโส อนภิริทฺธิ กรณียา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย หากคนพวกอื่นจะพึงกล่าวติเรา
ติพระธรรม ติพระสงฆ์ก็ตาม เธอทั้งหลายไม่ควรอาฆาต
ไม่ควรโทมนัสน้อยใจ ไม่ควรแค้นใจในคนเหล่านั้น”

แก้วมณีไม่มีหมอง

๑๒๒

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าทรงสอนสาวกพุทธบริษัท ไม่ให้มีความโกรธเคืองอาฆาตพยาบาทในผู้ไม่รู้ ที่มากล่าวติเตียนพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ เพราะจะเป็นเหตุให้ใจชุ่มนัวเมื่อใจชุ่มนัวไม่ผ่องใส อกุศลธรรมจะได้ช้อง เรื่องร้ายๆ ที่ไม่ดีก็จะหลั่งไหลเข้ามาจากเรื่องเล็กก็กลายเป็นเรื่องใหญ่จากเรื่องร้ายก็จะยิ่งหนักขึ้น พระพุทฺธองค์ทรงปรารภถึงเรื่องที่พระองค์ถูกใส่ร้ายป้ายสี แต่พระองค์ก็ไม่หวั่นไหว ทรงนิ่งด้วยอุเบกขา ในที่สุดทุกอย่างก็สงบเรียบร้อยลงด้วยดี

*ในครั้งพุทธกาล เหล่าเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย กระทำสักการบูชา ทำความเคารพนับถือ กระทำความยำเกรงในพระพุทฺธองค์ พระพุทฺธองค์นั้นทรงได้จิวร บิณฑบาต เสนาสนะ และคิลานปัจจัยเภลัชบริวารอยู่เป็นนิตย์ แม้ภิกษุสงฆ์ต่างได้รับการสักการบูชา ได้รับการเคารพนับถือยำเกรง และยังได้รับการบำรุงอุปฐากด้วยจิวร บิณฑบาต เสนาสนะ ยารักษาโรคจากเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายอีกด้วย

เมื่อลามาสักการะซึ่งเป็นเปรียบประดุกห้วงน้ำใหญ่จากแม่น้ำใหญ่ทั้ง ๕ สาย เกิดขึ้นกับพระผู้มีพระภาคเจ้าและหมู่

แก้วมณีไม่มีหมอง

๑๒๓

พระภิกษุสงฆ์เช่นนี้ ย่อมทำให้พวกเดียรฉัตรซึ่งเป็นนักบวชนอก พระพุทธศาสนาต้องเสื่อมจากลาภ หมดความเคารพนับถือ หมดรัศมี ประดุจแมลงหึ่งห้อยสิ้นแสงเมื่อถูกพระอาทิตย์อุทัย สาดส่อง ด้วยเหตุนี้ พวกเดียรฉัตรจึงประชุมหารือกันเพื่อใส่ร้าย พระพุทธองค์

ในที่สุดได้สร้างเรื่องว่าอุปัฏฐายิกาของพวกตนถูกฆ่าตาย แล้วหมกศพไว้ในพุ่มไม้ใกล้กับพระคันธกุฎีของพระผู้มีพระภาคเจ้า ซึ่งอันที่จริงพวกเดียรฉัตรได้ส่งอุปัฏฐายิกาของตนให้เข้าไปใน วัดพระเชตวันช่วงเย็น โดยให้เดินสวนทางกับมหาชนที่กำลัง เดินทางกลับ หลังจากการฟังธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วให้เลยไปพักในอารามของอัญญเดียรฉัตรใกล้กับวัดพระเชตวัน ทุกเช้าตรู่ก็ให้ทำทิวาออกจากวัดพระเชตวันโดยให้เดินสวนทาง กับมหาชนอีกเช่นกัน และเมื่อมีใครถามก็ให้ตอบว่า นางอยู่ใน พระคันธกุฎีเดียวกันกับพระสมณโคดม

ผ่านไปได้ ๒-๓ วัน พวกอัญญเดียรฉัตรก็ได้ว่าจ้างนักเลง สุราให้ไปฆ่านาง แล้วให้หมกร่างของนางไว้ระหว่างกองหยากเยื่อ ใกล้ๆ พระคันธกุฎีของพระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อแผนกล้นเกล้า สำเร็จไประดับหนึ่ง พวกอัญญเดียรฉัตรพากันทำที่ค้นหาทั่ว ทั้งเมืองว่า พวกเราไม่เห็นอุปัฏฐายิกาของเรา จากนั้นพากันไป กราบทูลพระราชาว่าคนของตนหายไป เมื่อพระราชาตรัสถามว่า

แก้วณิไม่มีหมอง

๑๒๔

“พวกท่านสงสัยใคร่ละ” พวกเดียรถียกราบทูลว่า “ทุกวันที่ผ่านมานางเข้าไปอยู่ในวัดเซตวัน และที่พระเซตวันนั้นพวกข้าพระองค์ยังไม่ได้ค้นดูเลย” พระราชาจึงทรงอนุญาต เมื่อได้รับอนุญาตจากพระราชาแล้ว ก็พาอุปัฏฐากของตนไปค้นหาในวัดพระเซตวัน เห็นศพของนางอยู่ในกองขยะดอกไม้ เมื่อค้นหาเจอแล้ว ก็รีบไปกราบทูลพระราชาทันที

ด้วยเหตุนี้ มหาชนที่อินทรียังอ่อนนุญก็เชื่อข่าวลือนี้ว่าเป็นฝีมือของคนในพระพุทธานุศาสน์ ส่วนผู้ที่มิปัญญา มีอินทรีแย่งลักก็ไม่เชื่อ พระราชาจึงสั่งให้คนไปสืบดู ในที่สุดก็รู้ว่าเป็นฝีมือของพวกเดียรถียที่ฆ่านาง เพราะความแตกตรางที่พวกนักเลงเมาเหล้าแล้วปลั่งปากพุดออกมา พระราชามีราชโองการให้จับพวกเดียรถียและนักเลงทั้งหมดไปประจานรอบเมือง เพื่อเปลื้องคำครหาใส่ร้ายป้ายสีพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

สำหรับพระพุทธองค์นั้นทรงนิ่งเฉยต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตรัสสอนภิกษุทั้งหลายว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ไม่มีผู้ใดจะทำความเศร้าหมองให้เกิดแก่พระพุทธเจ้าทั้งหลายได้ เหมือนกับบุคคลไม่อาจทำความเศร้าหมองให้เกิดแก่ดวงแก้วมณี” แล้วทรงตรัสเล่าเรื่องในอดีตเป็นอุปมาอุปไมยให้ภิกษุทั้งหลาย ฟังถึงสุกรกลุ่มหนึ่งที่พยายามทำแก้วมณีให้เศร้าหมอง แต่ไม่อาจทำได้สำเร็จ เรื่องมีอยู่ว่า

แก้วมณีไม่มีหมอง

๑๒๕

ในอดีตกาล ครั้งที่พระเจ้าพรหมทัตเสวยราชสมบัติอยู่ในกรุงพาราณสี พระโพธิสัตว์ได้ถือบังเกิดในตระกูลพราหมณ์ ครั้นเจริญวัยแล้ว เห็นโทษภัยในกามทั้งหลาย จึงออกบวชเป็นดาบส จากนั้นได้ข้ามทิวเขา ๓ ลูกเข้าไปอยู่ที่บรรณศาลาในหิมวันตประเทศ ซึ่งในที่ใกล้บรรณศาลาของดาบสโพธิสัตว์นั้นมีถ้ำแก้วมณีอันเป็นที่อยู่ของฝูงสุกร ๓๐ ตัว

ในป่าแห่งนี้มีราชสีห์ตัวหนึ่งมักจะเดินผ่านปากถ้ำแก้วมณีเพื่อไปหาอาหารอยู่เสมอ ทำให้เงาของราชสีห์ไปปรากฏในแก้วมณี เมื่อพวกสุกรเห็นภาพของราชสีห์ที่เกิดจากเงานั้นต่างพากันหวาดกลัวขนพองสยองเกล้า จะออกจากถ้ำเพื่อออกไปหาอาหาร ก็หวาดระแวงกลัวราชสีห์จะมาจับกินเป็นอาหาร ทำให้สุกรทั้งหลายมีร่างกายซูบผอมลงทุกที จนเวลาล่วงผ่านไปถึง ๗ ปี

วันหนึ่ง พวกสุกรจึงคิดกันว่า ภาพของราชสีห์ที่ปรากฏแก่พวกเราเพราะแสงแห่งแก้วมณี พวกเราควรช่วยกันทำให้แก้วมณีเศร้าหมอง จะได้ไม่เห็นภาพราชสีห์ คิดแล้วต่างพากันไปนอนกลิ้งเกลือกเปือกตมในสระ แล้วเอาตัวไปถูแก้วมณี แต่แก้วมณีแทนที่จะหมองคล้ำกลับยิ่งสุกใสแวววาว เมื่อยิ่งเอาขนตัวไปขัดถูเท่าไร แก้วมณีก็ยิ่งสุกใสแวววาวหนักขึ้นไปเท่านั้น สุกรทั้งหลายเห็นเช่นนั้น ก็อ่อนนอกอ่อนใจหมดปัญญา

แ ก้ ว ม ณี ไม่ มี ห ม อ ง

๑๒๖

ที่จะทำให้แควมณีหมอง จึงชวนกันไปไต่ถามดาบสว่า “พวกข้าพเจ้าอาศัยอยู่ในถ้ำแควมณีมาได้ ๗ ปีแล้ว และได้ช่วยกันดูแลแควมณีด้วยชนที่เบื่อนด้วยเปือกตม เพื่อจะทำให้แควมณีเศร้าหมอง แต่ยิ่งดูแลแควมณีกลับยิ่งใสแวววาวขึ้นกว่าเดิม ข้าแต่ท่านพระดาบส พวกข้าพเจ้าจะอย่างไรจึงจะทำให้แควมณีหมองได้ ขอท่านพระดาบสช่วยแนะนำวิธีการด้วยเถิด”

พระดาบสตอบว่า “ดูก่อนสุกรทั้งหลาย ธรรมดาแควมณีแคว้ไฟพวยร้ย่อมมีเนื้อละเอียดใส ไม่มีผู้ใดกำจัดสีของแควมณีได้ ยิ่งขัดถูก็ยิ่งสุกใส ถ้าท่านทั้งหลายรำคาญใจ จงพากันย้ายไปอยู่ที่อื่นจะดีกว่า” สุกรเหล่านั้นฟังคำชี้แจงดังนี้ ต่างพากันย้ายไปอยู่ที่อื่นเพื่อความอยู่อย่างผาสุก พระบรมศาสดาทรงสรุปเรื่องนี้ว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลายย่อมไม่มีผู้ใดจะทำให้เสื่อมเสียเศร้าหมองได้ อุปมาเหมือนกับดวงแควมณี ซึ่งไม่มีผู้ใดทำให้เศร้าหมองได้

อีกประการหนึ่ง เรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่คิดใส่ร้ายผู้อื่นเพื่อกำจัดคุณความดีของผู้อื่นนั้น ย่อมกลับได้ผลร้ายเอง เข้าทำนองสุภาษิตที่ว่า ให้ทุกข์แก่ท่าน ทุกข์นั้นถึงตัว เพราะเหตุนี้เราไม่ควรคิดร้ายให้โทษต่อผู้อื่น แต่ควรจะมีเมตตาต่อกัน แล้วเราจะมีความสุขกันถ้วนหน้า